

Loppet är ett spel som vill diskutera olika former av diskriminering och fördomar. Det ger inga färdiga svar till spelarna, utan syftar till att väcka tankar om fördomar och ställa frågor om hur diskriminering egentligen fungerar.

Loppet

– ett spel om diskriminering

av Anna-Karin Linder och Karl Bergström

10–30 spelare
1 spelledare
30 minuters speltid
inklusive efterdiskussion

Förutom materialet i detta kompendium behövs:

- En whiteboard
- Whiteboardpennor
- Sax

arenaskolinformation

HANDLEDNINGSMATERIAL

Om spelet

Loppet är ett spel som vill diskutera olika former av diskriminering och fördomar inom arbetslivet. Det ger inga färdiga svar till spelarna, utan syftar till att väcka tankar om fördomar och ställa frågor om hur diskriminering egentligen fungerar.

Genom fyra fiktiva och delvis slumpade roller får spelarna rösta i olika frågor om hur de tror att samhället (samhället som i den stora massan) skulle agera eller inte agera när det handlar om vem som får jobb och inte, vem som får komma till intervju, vem som får löneförhöjning.

Naturligtvis blir efterdiskussionen den viktigaste. Varför finns diskriminering, trots att vi har lagar stiftade emot det, och trots att alla människor håller med om att det är fel?

Spelets gång:

Genom att använda rollkortet slumpas fyra roller fram: "John", "Jane", "Bill" och "Bella". Spelledaren sätter upp rollerna på whiteboarden och ritar fyra långa streck med 25 kortare streck på (bild 1). Sedan läser spelledaren upp frågorna, en i taget. Eleverna får rösta på vilken av rollerna som får hoppa ett steg framåt. Använd en markör, t.ex. en penna i annan färg eller en magnet för att visa var rollerna befinner sig på loppet. När en av rollerna har nått det sista strecket är spelet slut och spelarna diskuterar resultatet.

Bild 1, att rita på whiteboarden

Roll 1 — |

Roll 2 — |

Roll 3 — |

Roll 4 — |

- Kopiera upp en uppsättning rollkort till varje grupp samt en att sätta på whiteboarden.
- Dela upp eleverna i grupper om fem, varje grupp får en uppsättning med de fyra olika röstkorterna.
- Rita upp bild 1 på whiteboarden.
- Lotta ett bakgrundskort och ett utbildningskort till varje roll och sätt upp en roll vid varje streck.
- Förklara reglerna.
- Grupperna ska rösta på det som de tror är mest troligt att andra tycker/att "samhället" agerar, d.v.s. de ska inte utgå från sig själva utan alla andra. (Detta kan man ju naturligtvis ta upp som diskussion efteråt – vilka fördomar ligger i vad man tror att andra tycker?) Eleverna måste vara ense, och om de inte kommer fram till ett beslut får de inte rösta (Om de inte kommer överens kan de rösta inom gruppen för att komma fram till ett beslut). Max en minuts diskussion i gruppen innan de måste rösta.
- Eleverna röstar genom att hålla upp det rollkortet som de tror får ta ett steg framåt.
- Rollen tar lika många steg som den får röster.
- Efterdiskussion.

Att spela

Spelaren är den som håller koll på ställningen på tavlan, som ställer frågorna, räknar röster och håller i efterdiskussionen.

Inledning av själva spelet:

Förklara för eleverna vad som ska ske och vad som förväntas av dem. Använd inte ordet diskriminering än, utan förklara bara spelets gång. Poängtera tydligt att de ska rösta som de tror att alla andra agerar, inte efter hur de själva tycker.

Fas 1: Rollgenerering

Visa spelarna vilka alternativ det finns i de tre kategorierna, namn (kön), bakgrund, utbildning. Blanda dem i tre olika högar och dra så att varje roll har en bakgrund och en utbildning. Sätt upp de nu färdiga rollerna på tavlan där linjerna är uppritade.

Alla frågor behöver inte hinnas med. Den av rollerna som kommer först till 25 avslutar spelet.

Exempel:

Frida är spelare. Hon delar in sin klass i fyra grupper med fem i varje och ger varje grupp deras fyra rollkort. Hon förklarar spelreglerna och drar fram fyra roller. Rollerna blir:

Jane/yrkeshögskola/andra generationens invandrare,

John/högskola/svenskfödd,

Bella/första generationens invandrare/oavslutat gymnasium,

Bill/svenskfödd/avslutat gymnasium.

Frida sätter upp korten vid linjerna på tavlan. Hon ber grupperna att vara beredda på första frågan och läser upp den:

– Vem av dessa roller har förväntningar på sig från familjen att göra karriär?

Grupperna diskuterar kort och bestämmer sig för vem de ska rösta på. Frida instruerar dem att när de är klara så lägger de röstkortet nedåt på bordet och väntar tills alla är klara. Grupp tre kommer inte överens och måste rösta inom gruppen. De röstar och gör till slut sitt val upp. Frida ber en person från varje grupp hålla upp vad de har röstat på, och ge en kort motivering från gruppen varför de har röstat som de röstat. Grupp ett röstar på Jane. Grupp två på John. Grupp fyra på John. Grupp fyra röstar på Bella. Frida flyttar fram John två steg på linjen, Jane ett, Bella ett. Sen tar hon nästa fråga.

Under spelet kan det uppstå frågor eller kommentarer hos spelarna. Ta några pauser i spelet och be spelarna skriva upp frågor eller tankar så att de kan diskuteras senare.

.....

Frågorna till spelet

1. Vem har förväntningar från familjen att göra karriär?
2. Vem blir kallad på anställningsintervju?
3. Vem har mest kontakter/nätverk?
4. Vem får jobbet?
5. Vem har varit på intervju förut?
6. Vem får det bäst betalda jobbet?
7. Vem blir chef?
8. Vem får hjälp från facket?
9. Vem har lättast att få hjälp från familjen?
10. Vem får löneförhöjning?
11. Vem får en säker anställning?
12. Vem håller sig borta från trubbel?
13. Vem finns det MINST fördomar om?
14. Vem har sparade pengar?
15. Vem får jobb utan att vara kvalificerad?
16. Vem rekommenderas av andra?
17. Vem tar ut minst föräldraledighet?
18. Vem har lättast att vara öppet homosexuell?
19. Vem är minst hemma med sjuka barn?

Efterdiskussionsfrågor

Ställ frågorna en och en, låt grupperna diskutera tillsammans i några minuter och låt dem sedan sammanfatta vad de kommit fram till för resten av spelarna.

- Vad fick vi för resultat – och varför?
- Fanns det någon fråga där det var svårt att komma överens om vad gruppen skulle rösta på?
- Vilka?
- Vad var det svåra?
- Vilka frågor var det ingen tvekan på hur gruppen röstade?
- Vilka?
- Varför var det lätt att rösta?
- Vad betyder ställningen?
- Är det här en realistisk bild av hur det ser ut i verkligheten?
- Vad hade hänt om rollerna sett annorlunda ut (t.ex. om Jane hade fått en längre utbildning el. liknande)?
- Vad har det för konsekvenser för någon som blir diskriminerad?
- Vad får samhället för konsekvenser av diskriminering?
- Vad är diskriminering?
- Hur kan den ta sig uttryck? (Ge exempel)
- Vad kan man göra för att skydda sig själv från att utsättas?
- Vad kan man göra för att skydda andra?
- Vad finns det för lagar?
- Vilka grupper är skyddade mot diskriminering?
- Vad ska man göra om man blir utsatt för diskriminering?
- Var tror ni att det är vanligast med diskriminering?
- Eventuella frågor som uppkom under spelet som eleverna vill diskutera.

Mer efterarbete:

Låt spelarna söka efter statistik när det gäller diskriminering på nätet. Vilken slags diskriminering är vanligast? Vad finns det för statliga instanser som ska hjälpa människor som blir utsatta för diskriminering? Vad finns det för lagar? www.do.se (diskrimineringsombudsmannen) är ett bra ställe att börja på.

.....

Arena Skolinformation är en del av Arenagruppen och riktar sig till skolan. Ett antal fackförbund finansierar och driver ett femårigt projekt som tar fram material om arbetslivet. Du kan läsa mer om dessa fackförbund på www.arbetslivskoll.se. Syftet med detta projekt är att komplettera undervisningen med information om arbetslivet ur ett arbetstagarperspektiv.

JOHN

JANE

BILL

BELLA

RÖSTKORT

BAKGRUND

Europeisk första
generationens
invandrare

BAKGRUND

Europeisk andra
generationens
invandrare

BAKGRUND

Utomeuropeisk
första generationens
invandrare

BAKGRUND

Utomeuropeisk
andra generationens
invandrare

BAKGRUND

Svenskfödd

BAKGRUND

Svenskfödd

UTBILDNING

Oavslutat gymnasium

UTBILDNING

Högskoleexamen

UTBILDNING

Utländsk examen

UTBILDNING

Yrkesgymnasium

UTBILDNING

Yrkeshögskola

UTBILDNING

Avslutat
gymnasium